

BIULETYN KONSERWATORSKI WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTEKÓW W BIAŁYMSTOKU

Spis treści

Wstęp str. 5

MATERIAŁY

ZBIGNIEW MICHALCZYK, JAN NOWICKI, PIOTR JAMSKI – *Ikonostas z Nowoberezowa – w poszukiwaniu twórców i pokrewieństw* str. 7

EMIL KALINOWSKI – *Figura Świętej Rodziny z Kuleszach Kościelnych (Rokitnicy)* str. 59

IWONA GÓRSKA, JOANNA KOTYŃSKA-STETKIEWICZ, ANETA KUŁAK,
GRZEGORZ RYŻEWSKI – *Siderka – historia i zabytki* str. 75

KAROL ŁOPATECKI, JANUSZ DANIELUK – *Plany pałacu Branickich w Białymstoku z 1824 r.* str. 127

IRENA TARANTA, PIOTR WRONIECKI – *Klasztor bernardynów fundacji Marcina Gasztołda w Tykocinie w świetle badań interdyscyplinarnych z 2019 r.* str. 153

EWA WROCZYŃSKA – *Wielka synagoga jako główny ośrodek życia religijnego tykocińskiej gminy żydowskiej w XVII i XVIII w.* str. 171

MACIEJ AMBROSIEWICZ, KARINA SOSNOWSKA – *Kilka uwag do kolorystyki elewacji Resursy Obywatelskiej w Suwałkach* str. 217

BARTŁOMIEJ SZCZEPANKOWSKI – *Ściennofilarowy kościół w Wyszkowie nad Liwcem – dzieło architekta Tommaso Bellottiego II?* str. 231

IRENA TARANTA – *Cerkiew pw. Zmartwychwstania w Supraślu w świetle badań archeologicznych* str. 251

LECH PAWLATA – *Możliwości ochrony i sposobu zagospodarowania zabytków archeologicznych na przykładzie Drohiczyzna* str. 265

- PAWEŁ NIZIOŁEK, PIOTR NIZIOŁEK – *Odkrycie i znaczenie skarbu ze Złotorii* str. 287
- AGNIESZKA WITEK – *Nagrobki – dziedzictwo niezbędne do zachowania* str. 299
- MICHAŁ LASZCZKOWSKI – *Cmentarze tatarskie na historycznym Podlasiu. Badania. Konserwacja. Rekomendacje* str. 313
- LECH PAWLATA – *Cmentarz przykościelny w Zalesiu, gm. Sidra* str. 329
- PIOTR KUCZEK – *Powstrzymywać znikanie zabytku. O działaniach społecznych wokół rzymskokatolickiego cmentarza parafii św. Aleksandra w Suwałkach* str. 367
- KRZYSZTOF BUCHOWSKI, BEATA GOWORKO-SKŁADANEK, OKSANA VOITYUK – *Cyfrowa rekonstrukcja zamków wielkiego księcia Witolda w Drohiczynie, Mielniku i Bielsku Podlaskim* str. 385
- MICHAŁ SIERBA – *Pieczenie miast podlaskich z okresu przedrozbiorowego w zasobie Muzeum Narodowego w Warszawie* str. 395
- WIESŁAW WRÓBEL – *Antoni Roleder (1881–1946). Białostocki przedsiębiorca budowlany i jego działalność* str. 401
- GRZEGORZ RYŻEWSKI – *Kroniki kościołów parafialnych w Milejczycach i Wielanowie z połowy XIX w.* str. 449

IN MEMORIAM

- WALDEMAR F. WILCZEWSKI – *Józef Maroszek – twórca i dyrektor Regionalnego Ośrodka Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Białymstoku w latach 1991–2001* str. 469
- ARTUR KONOPACKI – *In memoriam Józef Maroszek (1950–2024)* str. 477

SPRAWOZDANIA

- JOANNA TYSZKA – *Sprawozdanie z działalności Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w 2024 r.* str. 481
- NATALIA KAMIENSKA – *Dofinansowanie zabytków w 2024 r. przez Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków* str. 493

Na okładce:

I strona: Ikonostas z Nowoberezowa, ok. 3. ćw. XVII w. (?), fragment rzędu proroków (prorocy Jeremiasz, Jakub). Fot. P. Jamski, 2023

Table of contents

Introduction page 5

MATERIALS

ZBIGNIEW MICHALCZYK, JAN NOWICKI, PIOTR JAMSKI – *The Nowoberezowo Iconostasis. In Search of Creators and Kinships* page 7

EMIL KALINOWSKI – *The Figure of the Holy Family in Kulesze Kościelne (Rokitnica)* page 59

IWONA GÓRSKA, JOANNA KOTYŃSKA-STETKIEWICZ, ANETA KUŁAK, GRZEGORZ RYŻEWSKI – *Siderka – History and Monuments* page 75

KAROL ŁOPATECKI, JANUSZ DANIELUK – *Plans of the Branicki Palace in Białystok from 1824* page 127

IRENA TARANTA, PIOTR WRONIECKI – *The Bernardine Monastery Founded by Marcin Gasztold in Tykocin in Light of the 2019 Interdisciplinary Research* page 153

EWA WROCZYŃSKA – *The Great Synagogue as the Main Centre of Religious Life of the Tykocin Jewish Community in the 17th and 18th Centuries* page 171

MACIEJ AMBROSIEWICZ, KARINA SOSNOWSKA – *A Few Notes on the Colour Scheme of the Facade of the Resursa Obywatelska Building in Suwałki* page 217

BARTŁOMIEJ SZCZEPANKOWSKI – *Wall-pillar Church in Wyszaków-on-Liwiec – a Work by the Architect Tommaso Bellotti II?* page 231

IRENA TARANTA – *Orthodox Church of Resurrection in Supraśl in the Light of Archaeological Research* page 251

LECH PAWLATA – *The Possibility of Protecting and Managing Archaeological Monuments on the Example of Drohiczyn* page 265

PAWEŁ NIZIOŁEK, PIOTR NIZIOŁEK – *The Discovery and Significance of the Silver Hoard from Złotoria* page 287

AGNIESZKA WITEK – *Gravestones – a Heritage that Must Be Preserved* page 299

MICHAŁ LASZCZKOWSKI – *Tatar Cemeteries in Historical Podlasie: Research, Conservation, Recommendations* page 313

LECH PAWLATA – *Churchyard Cemetery in Zalesie, Sidra Municipality* page 329

PIOTR KUCZEK – *Stopping Disappearance of a Monument. On Volunteer Activities Around the Roman Catholic Cemetery of the Parish of St. Alexander in Suwałki* page 367

KRZYSZTOF BUCHOWSKI, BEATA GOWORKO-SKŁADANEK, OKSANA VOITYUK – *Digital Reconstruction of the Castles of Grand Duke Vytautas in Drohiczyn, Mielnik and Bielsk Podlaski* page 385

MICHAŁ SIERBA – *Seals of Podlasie Towns from the Pre-Partition Period
in the Collection of the National Museum in Warsaw* page 395

WIESŁAW WRÓBEL – *Antoni Roleder (1881–1946): A Białystok Construction
Entrepreneur and his Activities* page 401

GRZEGORZ RYŻEWSKI – *Chronicles of the Parish Churches in Milejczyce
and Wielanów from the Mid-19th Century* page 449

IN MEMORIAM

WALDEMAR F. WILCZEWSKI – *Józef Maroszek – Founder and Director
of the Regional Centre for Studies and Protection of the Cultural Environment
in Białystok from 1991 to 2001* page 469

ARTUR KONOPACKI – *In Memoriam Józef Maroszek (1950–2024)* page 477

REVIEWS

JOANNA TYSZKA – *Report on the Activities of the Podlaskie Voivodeship Monument
Conservation Officer in 2024* page 481

NATALIA KAMIEŃSKA – *Funding for Historical Monuments in 2024 from
the Podlaskie Voivodeship Monument Conservation Officer* page 493

On the cover:

Page I: Iconostasis from Nowoberezowo, ca. 3rd quarter of the 17th century (?),
fragment of the prophets' tier (prophets Jeremiah, Jacob).
Photo by P. Jamski, 2023

Szanowni Państwo, drodzy Czytelnicy!

Z nieukrywaną radością i dumą oddaję w Państwa ręce 30., jubileuszowy numer „Biuletynu Konserwatorskiego”. To wydawnictwo, mające swoje początki w połowie lat dziewięćdziesiątych, stało się jednym z kluczowych źródeł wiedzy na temat ochrony dziedzictwa kulturowego w naszym regionie. Przez trzy dekady na jego łamach gościli wybitni specjaliści i pasjonaci oraz osoby, które swoją pracą i zaangażowaniem kształtowały kierunki działań konserwatorskich w województwie podlaskim. Z tego miejsca pragnę wyrazić najgłębsze podziękowania wszystkim autorom, redaktorom, współpracownikom i pasjonatom zabytków, którzy przez 30 lat współtworzyli to wyjątkowe czasopismo. Dzięki Państwa pracy „Biuletyn Konserwatorski” zyskał miano publikacji o wysokiej wartości merytorycznej, a także stał się forum wymiany doświadczeń i wiedzy.

Jubileuszowy numer to jednocześnie numer mojego debiutu jako redaktora naczelnego – dlatego zarówno w tym, jak i w kolejnych numerach możecie Państwo spodziewać się nowych rozwiązań, które pozwolą na jeszcze lepsze przedstawienie różnorodności zagadnień związanych z ochroną zabytków. Stawiam na nowoczesność, otwartość i jeszcze głębszą integrację środowisk zaangażowanych w zachowanie naszego dziedzictwa kulturowego. Niech ten jubileuszowy numer będzie pomostem między bogatą historią „Biuletynu Konserwatorskiego” a jego przyszłością. Wierzę, że wspólnie z Państwem zbudujemy jakość, która sprosta wyzwaniom współczesności i zachowa dla przyszłych pokoleń to, co najcenniejsze.

*Adam Musiuk
Podlaski Wojewódzki
Konserwator Zabytków
w Białymstoku*

ZESZYT TRZYDZIESTY

RADA NAUKOWA

s. M. Natanaela Wiesława Błażejczyk, Bartosz Czarnecki,
Małgorzata Dolistowska, Jan Jakub Lewicki, Karol Łopatecki,
ks. Józef Łupiński, Adam Miodowski,
ks. Jan Nieciecki, Anna Oleńska,
Dorota Piramidowicz, Bogumiła Rouba

KOLEGIUM REDAKCYJNE

Redaktor Naczelny: Adam Musiuk
Zastępca Redaktora Naczelnego: Karol Łopatecki
Sekretarz: Joanna Tyszka
Redakcja i korekta:
Magdalena Wojcieszak, Angelika Moskał, Zofia Smyk / e-DYTOR

RECENZENCI TEKSTÓW

Alexander Asanowicz, Jerzy Urwanowicz

WYDAWCA

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Białymstoku
ul. Dojlidy Fabryczne 23, 15-554 Białystok
e-mail: biuletyn@wuoz.bialystok.pl
tel. (85) 741-23-32

ISSN 1509-071X

Nakład
200 egz.

SKŁAD

Bogdan Suprun / e-DYTOR